

CVIČEBNÍ LISTY

ROČNÍK IX.

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ČÍSLO 11.

Úlohy z taktiky jezdectva.

Mjr. gšt. Josef T a c l:

Vyhledávání zpráv smíšeným přezvědným oddílem.

Mapy 1:75.000 — Pardubice, Jičín, Vrchlabí.

Námět.

Všeobecná situace.

Nepřítel pronikl do Čech od severovýchodu a zatlačil naše vojska ve směru na Dvůr Králové, kde mu úspěšně čelí.

V prostoru Pardubice—Přelouč byly vyloženy do večera dne 16. května: 2., 3. a 4. pěší divise, z nichž 2. a 3. jsou rozloženy na severním břehu, 4. na jižním břehu Labe.

1. pěší divise bude vyložena do 12 hodin 17. května v prostoru Chlumec—Nový Bydžov.

Tato armáda vyrazí 16. května večer, aby dosáhla — s 2. a 3. pěší divisi v čelním sledu — prostoru Nechanice—Hradec Králové.

16. května ve 4 hodiny byl vyslán SPO₄ (divise druhého sledu) k vyhledávání zpráv ve všeobecném směru Vlčí Habřina—Dobřenice—Nechanice—Stračov—Hořice—Miletín. Má zjednatí zprávy o nepříteli na vchodech do miletínské kotliny ze severu a spojení s vlastními částmi, které v prostoru Bílá Třemešná kryjí křídlo vojsk bojujících u Dvora Králové.

Zvláštní situace.

1. pěší divise dorazí podle přehledu převozů:

v 6 hod. do N. Bydžova I./1. prapor,

v 6 hod. 30 min. do N. Bydžova velitelství divise,

v 7 hod. do N. Bydžova I./1. baterie,

v 7 hod. 30 min. do N. Bydžova SPO₁ atd.

Velitel 1. p. divise dostal na nádraží v N. Bydžově rozkaz velitele armády, v němž se mu nařizuje:

Po vyložení potřebných jednotek vyšle 1. p. divise své jezdectvo a předvoje k zajištění prostoru: Lázně Běláhoř—Mlázovice—Šárov-cova Lhota, do něhož se divise přesune.

Přední stráž vystaví na čáře: Kal—Hor. Javoří—Radkyně—Heřmanice.

V 7 hodin zahájí 2. a 3. pěší divise postup z prostoru Nechanice—Hradec Králové, aby dosáhly prostoru na sever od zalesněného hřbetu hořického. Hranicemi pásma pro postup mezi 1. pěší divisi

a sousední 3. pěší divisi na východě je čára: Petrovice—Bašnice—Vel. Bilsko—Chlum—Černín—západní okraj lesa Mlaka (vše pro 3. pěší divisi).

V Nové Pace jest jezdeckto od naší 1. jezdecké brigády.

K rozkazu byla přiložena listina zpráv čís. 17, z které se velitel 1. pěší divise dovídá:

Na frontě u Dvora Králové se situace nezměnila. Nepřítel je celkem pasivní.

SPO₄ zjistil 16. května ve 14 hodin jezdecké hlídky na silnicích vedoucích od Hostinného k západu a k jihu, a to u Slemenova a Dol. Olešnice. Podle výpovědi obyvatelstva v Olešnici je v Hostinném více jezdeckta.

Letectvo při odpoledním letu v 18 hodin pozorovalo nepřátelské proudy všech zbraní na cestách k hranicím. V Jungbuchi a Trutnově značný ruch. Zdá se, že je zde jezdeckto.

V závěru se praví, zdá se, že nepřítel vyčkává příchodu posil, které letectvo zjistilo a které pravděpodobně nasadí proti našemu levému křídlu.

Rozhodnutí velitele 1. pěší divise: Podle něho dostalo jezdeckto tento úkol:

SPO₁ vyrazí v 8 hod. 15 min. (osm patnáct) po cestě Smidary—Chomutice—Lázně Bělohrad (je též osou spojení pro divisi) k zjednání zpráv z prostoru, který je divisi přikázán;

zjedná spojení s jezdeckou částí v Nové Pace a s 3. pěší divisi; až do příchodu předvojů připraví zaujetí předních stráží.

Tento rozkaz dostal velitel SPO₁ v 7 hod. 30 min. v N. Bydžově.

Rozbor a řešení.

I. O vyhledávání zpráv jezdecktem.

Všeobecnou zásadou pro vyhledávání zpráv divisním jezdecktem jest: smíšený přezvědňný oddíl pracuje jako celek, jeho činnost řídí velitel, který za vyhledávání zpráv odpovídá. Hlídka, které vysílá do prostoru nebo do míst, která unikají jeho pozorování nebo leží mimo dosah, dostávají omezené úkoly, po jejich splnění se vrací k oddílu. Je-li úkol delšího trvání, na větší vzdálenost, musí mít i potřebnou sílu. V tom případě musí být vždy zaručena kontrola jejich činnosti velitelem, aby vždy věděl, kde jeho hlídka jsou, co dělají. Proto rozděluje velitel SPO takový dlouhý úkol v postupné, za sebou jdoucí fáze — zpravidla určením míst — a o jednotlivých fázích dá si hlásiti, a to i tehdy, když by jinak hlídka neměla co hlásiti. Malý počet jezdeckta v smíšeném přezvědňném oddílu nutí k šetření jezdeckých sil, zejména pro poslední údobí činnosti, kdy velmi často budou se pohybovat jen terénem, k čemuž jsou zvlášť způsobilé.

Rychlost jezdeckta je základní vlastností, jež při vyhledávání zpráv musí být uplatňována důsledně až do toho okamžiku, kdy postup je zastaven nepřítelem.

Velitel SPO. nesmí ztratiti se zřetele zásadu, že zprávy mají jen tehdy cenu, přicházejí-li včas. Musí tedy uplatniti rychlost své jednotky jednak v tom směru, aby se za zprávami dostal co nejdále vpřed bez dlouhého zdržování, jednak využívatí nejvhodněj-

ších prostředků k dodávání zpráv, aby je velitel divise dostal co nejdříve a tím bylo zaručeno jich využití.

Velitel divise sám podporuje velitele SPO. tím, že mu dává časový náskok, a třeba-li, i posilové prostředky jak k zjednávání, tak i k dodávání zpráv — tyto jsou zpravidla motorová vozidla. Ulehčuje dodávání zpráv tím, že zkracuje vzdálenost mezi oddílem a velitelstvím vřaděním zpravodajské ústředny nebo sběrný hlášení, jež jsou vybaveny tak, že dodávání zpráv je bezpečně provedeno včas.

Velitel přezvědného oddílu sám se stará o to, aby časový náskok, který mu byl dán, ještě zvýšil využitím rychlosti a aby získal co nejvíce času pro ono období, kdy bude nucen se zastavit. To bude tehdy, narazí-li jeho čelní orgány vyhledávající zprávy na odpor. Tu využije posledního skrytu terénu, aby rozvinul svou činnost do šířky a mohl odpovědět na otázky: Mám před sebou ojedinelý odpor? Nebo: Mám před sebou řadu takových odporů? Protože prostor, v němž pracuje, bude vždy dosti široký v našich poměrech a postup hlídek obtížný, musí právě v této době plně využít rychlosti a pohyblivosti svých koní, neb i rychlosti ostatních prostředků, aby odpověď na shora uvedené otázky získal co nejdříve.

S valným vojem bude zpravidla nucen se zastavit a rozvinout činnost do šířky. Aby měl dostatek zpráv, zejména v onom případě, kdy má před sebou řadu odporů rozložených do šířky, bude nucen využít téměř všech jezdeckých prostředků a vyčkávat jejich hlášení, která jsou mu také podkladem pro další činnost.

Nejúčinnější prostředek vyhledávání zpráv a přezkoušení dosud získaných je v tom případě boj, kterým na zvoleném místě bude přezkoušena síla nepřítele a zjetím několika nepřátel určena jednotka, k níž patří, nehledě k ostatním výhodám, jež přinese výsledků jich.

I když se nepodaří proniknouti, nebo i když dojde k opaku — oddíl zprávy vyhledávající je zatlačen — trvá úkol vyhledávati zprávy vždy v neztenčené míře.

Je na veliteli SPO, aby uvažoval o tom, jak chce daný úkol splnit, při čemž neustále musí mít na zřeteli to, co bylo dříve řečeno:

zprávy z daleka a rychle dodati,

získati co nejvíce času pro ono období, kde bude nucen se zastavit.

Proto bude velitel SPO. vždy musít podrobiti situaci důkladným úvahám, při čemž základní otázky, jež si dá, budou:

Kde je nepřítel? Odpověď je dána v zprávách dosud získaných.

Kde může být nepřítel v době, kdy vyrazím? — Tu nutno uvažovati o možnostech, které zpravidla jsou dvě základní: pokračuje v pohybu nebo stojí. Výsledkem úvah bude stanovení prostoru, kde bych mohl o něm první zprávy získati, t. j. první cíl, jehož se musí snažit dosáhnouti co nejdříve, aby splnil úkol.

Kde se mohu s nepřítelem střetnouti? — Odpověď na tuto otázku bude zvláště důležitá tehdy, je-li nepřítel v pohybu.

Je v přímé souvislosti s odpovědí k předchozí otázce.

Je-li nepřítel daleko, musím proniknouti rychle vpřed ve smyslu předchozích zásad, abych dodal zprávy včas. Zkracuje-li se vzdálenost až do té míry, že se mohu s nepřítelem střetnouti již

při vyražení, je nutno dbáti větší opatrnosti, ale nikdy nesmí býti opomínuta příležitost k zjednání prostorového a časového náskoku, neboť čím dříve jsou zprávy dodány a čím z větší vzdálenosti přicházejí, tím lépe jest úkol plněn.

V každém případě se tu objeví tři prostory vzhledem k nepříteli:

1. Kde je nepřítel.
2. Kde může býti.
3. Kde není.

Úkol — zjednatí zprávy — vede nás ovšem tam, kde můžeme zprávy získati, a je tedy vždy prostor označený jako druhý prvním cílem.

Nebudu tedy hledati nepřítele tam, kde pravděpodobně nebo skutečně není, nýbrž snažím se projíti tímto prostorem rychle vpřed.

Prostoru, kde nepřítel může býti, musí býti věnována pozornost. Bude nutno hledati nepřítele, prozkoumávati hlavně komunikace a terén je doprovázející.

Je přirozené, že vrchol činnosti, až do krajního využití všech prostředků, leží v prostoru, kde nepřítel je.

Vlastní situace bude mnohdy vyžadovati, aby bylo k ní přihlíženo, a často bude nutno riskovati něco více nebo naopak dovolí nám větší volnost, usnadní úlohu, na př. vzhledem k činnosti sousedů a p. To je vždy předmětem podrobné úvahy.

Povětrnostní podmínky nutno mít na zřeteli, roční dobu a viditelnost s ní souvisící, počasí a p.

Rozhodnutí plynoucí ze všech úvah musí se nésti vždy v tom smyslu, aby úkol byl splněn co nejlépe při využití základních vlastností jezdeckva: rychlosti a pohyblivosti, t. j. aby zprávy přišly z daleka a včas.

II. Úvahy velitele SPO, jeho rozhodnutí a rozkaz.

1. Úkol smíšeného přezvědného oddílu je vymezen v rozhodnutí velitele divise takto:

zjednatí zprávy z prostoru, který je divisi přikázán k ubytování;
zjednatí spojení s jezdeckou částí 1. jezdecké brigády v Nové Pace;

zjednatí spojení s 3. pěší divisi;

až do příchodu předvojů připravití zaujetí předních stráží;

vyraziti v 8 hod. 15 min. (osm patnáct) po cestě Smidary—Chomutice—Lázně Bělohrad.

Je tedy podstatnou částí úkolu vyhledávání zpráv v prostoru, do kterého divise přijde. S tím souvisí rovněž vyhledatí spojení se sousedními jednotkami, a to s jezdeckvem v Nové Pace a s 3. pěší divisi, která bude na východ v sousedství. Toto spojení znamená rovněž zjednání zpráv, ovšem o situaci vlastní, a může přispěti i k rozmnožení zpráv o nepříteli.

Druhá část úkolu nařizuje až do příchodu předvojů připravití zaujetí předních stráží, tedy úkol, který bude řešen na místě, rozložením prostředků na vhodných místech až do příchodu pěchoty.

Především je nutno všimnouti si první části úkolu — vyhledávání zpráv a s tím souvisícího zjednání spojení se sousedy. Tento úkol je prostorově vymezen:

a) místem vyražení, t. j. Nový Bydžov, kde SPO₁ byl vyložen,

b) předepsanou cestou, jež značí směr, kterým se má SPO. brát,

c) ubytovacím prostorem divise až po čáru předních stráží.

Nejsou zde dány hranice nějakého pásma pro vyhledávání zpráv, nýbrž jest určen všeobecně směr vedoucí do prostoru, který má být prozkoumán. Z toho plyne závěr, že veliteli divise jde hlavně o zprávy z onoho prostoru, do něhož má uvéstí svá vojska, a že chce mítí tyto zprávy co nejdříve. Proto neklade důraz na prozkoumání prostoru na jih od lesnatého hřbetu.

Pro velitele SPO. plyne z toho, chce-li jednati ve smyslu velitele divise, podle úkolu, aby se hleděl dostati tam, odkud jsou zprávy požadovány. Využije tedy k vhodnému splnění úkolu své rychlosti, nebude se zdržovati metodickým postupem, nýbrž přestane na vyhledávání zpráv na své pochodové ose a teprve podle okolností, které zjistí, rozšíří pásmo své působnosti po obou stranách tohoto směru.

V prostoru ubytovacím musí prozkoumati místa, cesty, pokryté prostory a zjednatí spojení se sousedy — to znamená, rozvine průzkumnou činnost do šířky i do hloubky.

Mám při tom ovšem i jinou možnost navázati a udržovati spojení s 3. pěší divisí již za svého postupu. Tuto možnost nesmí pustiti se zřetele a musí uvážiti, jaké výhody plynou z tohoto trvalého styku. O tom bude znovu uvažovati v souvislosti s úvahami o vlastní situaci.

Vyhledávání zpráv nemůže se omeziti jen na prostor ubytovací, neboť pro řešení druhé podstatné části úkolu: setrvati na místě do příchodu předvojů — je třeba rovněž zpráv. Z toho vyplývá závěr: pokračovati ve vyhledávání zpráv směrem severním. Vymezení vzdálenosti, kam až má v tomto směru jíti, není ovšem dáno, ale plyne samo z potřeby zajištění. Musí tedy vzdálenost, z které je nutno mítí zprávy, býti taková, aby zaujetí předních stráží nebylo rušeno nepřítelem, o němž by nebylo zpráv, hlavně však jeho dělovou palbou. Bude tedy minimální ona vzdálenost, kterou značí pozemní pozorovatelný, z kterých by nepřítel mohl řídití palbu, a maximální vzdálenost byla by dána střední donosností polního dělostřelectva. Zde nutno ovšem přihlížeti nejen k úkolu, ale i k nepříteli a k jeho možnostem a k terénu.

Časově je úkol vymezen hodinou odchodu, která je stanovena vzhledem k okolnostem, které nutno si uvědomiti. Za převozu mohla vojska dostati stravu, koně byli nakrmeni. K vyložení vojsk je třeba asi půl hodiny. Bude tedy oddíl ihned po vyložení pohotově k odchodu a není třeba vyčkávati.

Skončení úkolu není nařízeno než povšechným ustanovením „až do příchodu předvojů“ — to znamená, že SPO. může býti buď stažen do ubytování, které mu velitel divise přikáže, anebo podle situace vyslán i kupředu. Činnost jeho skončí s nastávající tmou, neboť vyhledávání zpráv v noci je takřka nemožné.

Celkový časový výkon plyne ze vzdálenosti prostorů, kde úkol končí. Velitel musí si uvědomiti, jaký výkon má před sebou, jak dlouho bude trvati. Kalkulace je věcí měřítka a rychlosti, při čemž musí dbáti všech okolností, které trvání úkolu prodlužují. Z prostoru N. Bydžov až do prostoru Šárovcova Lhota je 22 km, což je při průměrné rychlosti 7 km za hodinu výkon tří hodin. Na konec

prvního úkolu je dalších asi 13 km, tedy asi 2 hodiny. Vyslání hlídek, shromáždění a odeslání zpráv asi 1 hodinu, tedy celkem šest hodin pro první část úkolu. Začnu-li v 8 hod. 15 min., tedy ve 14 hod., mohu býti s první částí úkolu hotov. Vyhledávání zpráv při druhé části úkolu rovněž asi 2—3 hodiny (tam a zpět), tedy celkem 9 hodin, podle okolností až do soumraku, zejména zasáhne-li nepřítel.

Celkový závěr z úvah o úkolu:

jednati rychle od počátku až po hranice ubytovacího prostoru, podrobný průzkum tohoto prostoru a prodloužení ve směru na sever,

průměrný výkon 40—45 km, tedy nic zvláštního.

2. Terén.

Zde je nutno přihlížeti k terénu s hlediska úkolu, s hlediska nepřítele a s hlediska použití prostředků, které má velitel k dispozici.

Zhruba se jeví terén podle mapy takto:

Od N. Bydžova otevřený prostor bez zvláštních výšek s hojnými komunikacemi, jež vedou ve směru úkolu, a s četnými osadami.

Tento volný terén je na východě ohraničen rozsáhlými lesy, za nimiž je pásmo postupu sousední divise.

Nejnižší částí, údolím Cidliny a potoka Javoroky, vede cesta určená pro postup SPO.

Na severu je prostor uzavřen hřbetem táhnoucím se od Konecchlumu na východ (Chlum 453), zalesněným, tvořícím přehradu pro pozorování a částečně i postup k severu. Tento hřbet je prorván ve směru sever-jih od Šárovcovy Lhoty k Ostroměři hlubokým údolím, kterým protéká potok, vede železnice a cesta, která je s počátku dobrá, ale k severu jí ceny ubývá.

Na sever od uvedeného hřbetu se otvírá volný prostor kolem Lázní Bělohrad a Chotče, uzavřený na severu zalesněnými výšinami, před nimiž jsou budoucí přední stráže.

Komunikace spojující budoucí prostor divise s východiskem jsou: silnice N. Bydžov—Smidary—Ohnišťany—Chomutice (Obora), odkudž lze voliti buď směr přes Ostroměř na Šárovcovou Lhotu nebo přes Sobčice na Konecchlum—Mlázovice;

silnice N. Bydžov—St. Bydžov—Smidary (západní část)—Chotělice—Chomutice a odtud jako dříve;

silnice N. Bydžov—Metličany—Myštěves—Liskovice—Ostroměř a dále jako první cesta.

Jsou tedy dvě průběžné cesty, z nichž jedna vede soutěskou na Šárovcovou Lhotu a druhá obchází hřbet Chlum na západ.

Ježto velitel divise povšechně určil směr postupu místy Nový Bydžov—Smidary—Chomutice—Lázně Bělohrad, je na veliteli SPO, aby předvídal, které cesty použije k tomu, aby se dostal na sever od hřbetu Chlum. Cesta soutěskou je kratší, proto výhodnější. Mízi však podle mapy v severní části soutěsky. Velitel SPO. musí si uvědomiti, že různé jeho prostředky musí míti i vhodné cesty. Jezdeckto zde projde bez potíží — cyklisté snad — obrněné automobily sotva.

Závěr z toho plynoucí: k úkolu zjednávatí zprávy o nepříteli, připojití zde úkol: zjednatí zprávy o schůdnosti cesty pro jednotlivé složky SPO. — Podle zprávy, kterou získá, rozhodne se potom

velitel, jak provede přechod oněch prostředků, jež by soutěskou nemohly projíti.

K prozkoumání prostorů na sever od hřbetu Chlum lze využití cest: Konecchlum—Mlázovice—Choteč a odtud jednak na Lužany, jednak na Hřidelec;

Sárovцова Lhota—Svatojánský Újezd—Lázně Bělohrad a odtud jednak na Novou Paku, jednak na Pecku.

K navázání spojení s jezdeckem v Nové Pace cesta přes Hřidelec; k zjednání styku s 3. pěší divisí cesta přes Hamry—Černín.

Průzkum lesnatých výšin uzavírajících volný prostor ze severu povede hlavně ve dvou uvedených směrech na Novou Paku a na Pecku.

Prostor budoucích předních stráží, kde má býti řešena druhá část úkolu, je poměrně úzký pruh otevřeného terénu, který se rozšiřuje ve východní části (u Kal). Zde bude třeba, aby všichni velitelé provedli na místě podrobnější obhlídku, aby pěchotě mohli podati zprávy.

Prodloužení průzkumu k severu vede nás před novou přehradu lesů, kterou procházejí:

cesta přes Bělou—Stupná—Vidochov na důležitý uzel cest Nedaříz;

cesta z Pecky na Borovnice na severní okraje lesů na hřbetě Kosabrod, kóta 504, odkudž lze pozorovati údolí u Borovnice a východy z něho ve směru na jih.

Závěr z toho: terénem jsou dány postupné cíle do hloubky.

S hlediska nepřítele jeví terén dosti podobné vlastnosti, vzhledem k tomu, že je formován hřbety probíhajícími všeobecně východ—západ.

Nepřítel, který dosáhne jižních okrajů onoho hřbetu Kosabrod, získává výhled do prostoru Pecka a do prostoru příštích předních stráží.

Dosáhne-li jižních okrajů lesů, jež uzavírají volnou část ubytovacího prostoru, má výhled a lehce se na jejich okrajích může zachytiti.

Získáním pozorovatelů na Chlumu měl by možnost přehlédnouti celé pásmo pochodu divise.

Závěry z toho:

je výhodné zabrániti tomu, proto jednati v první části úkolu rychle, voliti nejkratší cesty;

část cesty soutěskou vyžaduje zvláštního průzkumu;

okrajům lesů věnovati pozornost;

hlídky předsunouti na konec až na severní okraje lesů Kosabrod.

3. Nepřítel.

Zprávy, které má velitel SPO. od velitele divise, jsou ze včerejška (14 hod., 16 hod., 18 hod. 16/5). Musí si tedy uvědomiti, že dnes bude situace pravděpodobně již jiná, a proto musí uvažovati o možnostech nepřítele.

Především bude se zajímati o nepřátelské jezdeckto, jež bylo hlášeno v Hostinném. Hlídky, které byly zjištěny, patří pravděpodobně k němu.

Tento nejbližší nepřítel je vzdálen od budoucího ubytovacího prostoru divise asi 20 km. Má možnosti: buďto vyraziti ve směru

na jih na Brusnici—Miletín, nebo ve směru na západ na Nedaříz—N. Paku nebo Pecku nebo konečně špatnější, ale pro jezdeckvo možnou cestu na Slemenov—Ždírnici—Borovnici—Pecku.

Půjde-li nepřítel k jihu, vejde v prostor působnosti smíšeného přezvědného oddílu 4. pěší divise a později do prostoru 3. pěší divise. Bude tedy tato činnost zajímavá především oba zúčastněné velitele. Potvrzení tohoto předpokladu bude nutno hledati u 3. pěší divise.

Jestliže nepřítel vyrazí na západ, má možnost vniknouti do prostoru 1. pěší divise nebo do prostoru působnosti 1. jezdecké brigády u Nové Paky. Vyrazí-li touto cestou v časných ranních hodinách, může býti dříve v prostoru 1. pěší divise než my. Totéž ale ve zvýšené míře platí i pro onu možnost uvedenou jako třetí.

Závěr z toho plynoucí:

je možné střetnutí s nepřítelem již při příchodu do prostoru, který má býti prozkoumán;

vzhledem k tomu a vzhledem k terénu nutno předvídati průzkum lesnatých částí a východů z nich a již před Chlumem míti hlídky v šířce;

je nutno vždy býti pohotově k boji, aby hlídky mohly býti podchyceny nebo podporovány, a proto nebudou také vysílány daleko a musí býti silné;

k přezkoušení předpokladů je důležité opatřiti si zprávy od 3. pěší divise a od 1. jezdecké brigády.

Další nepřítel, který je znám z leteckých zpráv, je v Trutnově a Jungbucht. Zpráva není určitá „zdá se, že jezdeckvo“. Z toho lze odvoditi, že ona část, která je nám nejbližší, může býti přezvědny oddíl oné části hlášené vzadu.

Závěr: nepřítel má možnost onu část, s kterou je střetnutí možné, podporovati.

Vojska nepřátelská, hlášená na pochodu k hranicím, nemohou zde zasáhnouti.

4. Vlastní situace.

Divise, která vykládá v prostoru N. Bydžov—Chlumeck, není shromážděna, nýbrž postupně přicházejících vojsk musí býti používáno ve smyslu úkolu, který dává velitel armády.

První jednotkou, která vyrazí, je SPO, za ním následují předvoje složené z vojsk, která byla první vyložena.

Sousední 3. pěší divise vyrazila již v 7 hodin a postupuje na východě ve všeobecném směru na Hořice. Má tedy náskok v prostoru asi 8 km a bude v době, kdy divise vyrazí svými předvoji, již někde v prostoru Hořice.

Ježto velitel divise má zájem na zprávách, které 3. pěší divise bude již míti, je výhodné vejíti v styk co nejdříve.

Z toho by plynulo: vyhledati spojení již za postupu.

Mimo to náskok, který má 3. pěší divise, ulehčuje náš postup, neboť jsme zbaveni starosti o křídlo. Aby byla kontrolována mezera, je zase výhodné již při vyrazení hledati spojení se sousedem. Vhodná cesta k tomu by byla z Metličan na Myštěves—Bašnice—Dobrá Voda—Chlum nebo Hořice.

5. Povětrnostní poměry.

Suché počasí umožňuje i využití polních cest; to platí zejména pro cyklisty a podle okolností i pro obrněné automobily.

V předchozím rozboru objevuje se několik závěrů, jež nyní je nutno zhodnotiti a vyjádřiti v souhrnu, který nás přivede k tomu, jak chceme úkol provéstí neboli k vyjádření úmyslu.

Při tom ovšem nutno míti na zřeteli všeobecně platné zásady, jež byly uvedeny na počátku.

Z úkolu plyne závěr:

dostati se rychle do prostoru, který má býti prozkoumán.

Z úvah o nepříteli plyne, že právě tento prostor je onen prostor, v němž lze získati zprávy o nepříteli.

Z úvah o terénu — není překážek až po soutěsku u Ostroměře, zde je třeba průzkumu o průchodnosti, vzhledem k různorodosti složek;

výhodnou pro nepřítele pozorovatelnu míti sám v ruce, tedy nový důvod pro rychlou akci.

Vyzněla by tedy první část úmyslu:

1. Chci dosáhnouti severního svahu Chlumu, a to jezdeckým soutěskem Ostroměř—Šárovceva Lhota, ostatními složkami podle zjištěného stavu cesty.

Pokud se týká dalšího postupu, plyne z úvah o úkolu, nepřátelské situaci a terénu, že je nutno se zajímati dosti podrobně jak komunikacemi, tak i osadami a okraji lesů, neboť pokrytosti a členěním terénu je nepřítel v své činnosti podporován.

Příchody do tohoto prostoru vedou lesy, kde možno po opuštění cest skryti pohyb.

Lze tedy další část úmyslu vyjádřiti.

2. V ubytovacím prostoru při průzkumu věnovati hlavně pozornost příchodům ze severu a pokrytým částem terénu na severu.

Další část úkolu vyžaduje obsazení pozorovatelny, uzavření cest a umístění zbraní. To vše se nedá rozřešiti než zhruba podle mapy a podrobně lze to provésti teprve na místě.

Potřeba zpráv pro zajištění vyžaduje vyslání hlídek na sever od poslední přehrady — zalesněného hřebetu — abychom měli zprávy přibližně z čáry Nedaříz—Borovnice, které lze získati jednak pozorováním — stojící hlídka, jednak postupem hlídky (na Nedaříz).

Spojení s jezdeckými částmi je tu nejbližší ze západního křídla budoucích předních stráží.

Lze tedy vyjádřiti další část úmyslu.

3. Pro zjednání zpráv posunouti vpřed hlídky do čáry Nedaříz—Borovnice. Rozmístění SPO. na místě předních stráží provésti teprve po obhlídce na místě, při čemž vejíti v styk s jezdeckým u Nové Paky.

Konečně zbývá poslední část úkolu — spojení s 3. pěší divisí. Z úvah o situaci plyne, že je výhodné navázati je již za postupu, a proto lze říci:

4. Spojení s 3. pěší divisí chci navázati již za postupu po cestě přes Bašnice—Hořice.

Formuloval-li velitel svůj úmysl, stačí, aby v jeho smyslu vydal potřebné rozkazy. Ty bude dávat postupně, a to:

k 1. pro přesun SPO. až na jižní svahy Chlumu a zároveň pro zjednání spojení s 3. pěší divísi;

k 2. pro průzkum ubytovacího prostoru;

k 3. pro průzkum potřebný k zajištění a zjednání spojení s jezdeckou brigádou;

k 4. všeobecné zařízení pro zaujetí postavení budoucích předních stráží.

Při vyrazení musí mít již určitý plán pro celou činnost a ten musí znáti jeho podřízení, aby v jeho smyslu jednali. Ten bude obsahem rozkazu, který vydá před vyrazením.

Podrobnosti a eventuální změny může způsobiti nepřítel a proto postupně, jak bude získávati zprávy o něm, bude se rozhodovati, co provéstí a jak, aby splnil úkol tak, jak si v svém úmyslu stanovil.

Bude tedy třeba pro každou další část činnosti zvláštního rozhodnutí, jež musí býti krátké, jasné, neboť se v zápětí provádí.

Lze tedy celkem říci:

V rozkaze naříditi přímo věci, které se týkají prvních výkonů. Pro ostatní mítí plán, jak je prováděti, aby nenastalo zbytečné zdržení, když není změny v situaci. Změní-li se, stačí krátký rozkaz k doplnění.

Pro sestavení rozkazu platí ustanovení Polního řádu G-V, čl. 81.

Dále uvádím, jak by takový rozkaz asi zněl.

Smíšený přezvědný oddíl 1.

Čj. Dův.

SV., 17. květen 8 (osm) hod.

Mapy 1:75.000: Vrchlabí,
Jičín,
Pardubice.

ROZKAZ čis.

I. Nepřátelské jezdecké hlídky byly zjištěny včera večer na silnicích vedoucích od Hostinného k západu a k jihu, a to u Sleměnova a Dol. Olešnice. V Hostinném má býti jezdeckto, také v Jungbuche a v Trutnově.

II. Úkolem SPO₁ je:

vyraziti v 8 hod. 15 min. (osm patnáct) a postoupiti po ose: Smidary—Chomutice—Lázně Bělohrad;

zjednati zprávy z prostoru, který je divísi přikázán pro ubytování;

zjednati spojení s 3. pěší divísi;

zjednati spojení s jezdeckou částí 1. jezdecké brigády v N. Pace; až do příchodu předvojů připravití zaujetí předních stráží na čáře Kal—Horní Javoří—Radkyně—Heřmanice.

III. Chci:

1. dosáhnouti severního svahu Chlumu, a to jezdecktvm soutěskou Ostroměř—Šárovcova Lhota, ostatními složkami podle zjištěného stavu cesty.

2. V ubytovacím prostoru při průzkumu věnovati hlavně pozornost příchodům ze severu a pokrytým částem terénu na severu.

3. Pro zjednání zpráv posunouti vpřed hlídky do čáry Nedaříz—Borovnice. Rozmístění SPO. na místě předních stráží provéstí teprve po obhlídce na místě a při tom vejíti v styk s jezdecktvem u Nové Paky.

4. Spojení s 3. pěší divisi chci navázati již za postupu po cestě přes Bašnice—Hořice a na čáře budoucích předních stráží.

IV. 1. Hlídka (1 důstojník a roj patračů) — po ose pochodu vyrazí v 8 hod. (osm) s úkolem: zprávy o nepříteli a zprávy o schůdnosti cesty v soutěsce na jih od Šárovcovy Lhoty do Ostroměře.

SPO₁ nastoupí na severním okraji N. Bydžova v pořadí: četa OA., eskadrona, cyklistická rota, automob. prostředky v 8 hod. 15 min. (osm patnáct).

První posun pro valný voj — Ostroměř; další Lhota Šár. a Lázně Bělohrad.

Hlídka 2. — (1 poddůstojník, 1 roj, 1 motocykl) — odbočí ze Skřivan na Myštěves—Bašnice—Hořice s úkolem zjednatí spojení s 3. pěší divisi — zprávy do Ostroměře. Z Hořic do Lázní Bělohradu; zde se připojí.

Činnost OA. řídím ústními rozkazy.

Cyklistická rota postupuje za eskadronou přískoky, které nařídím ústně — velitel u mne.

2. Průzkum ubytovacího prostoru zamýšlím provéstí takto:

Hlídka 1. přes Lázně Bělohrad—N. Ves—Pecku na severní okraj lesa Kosabrod — hlášení z Pecky k předním strážím.

Hlídka 3. (1 poddůstojník a 1 roj p.) na Svatojánský Újezd—Lány—Radkyně.

Hlídka 4. (1 poddůstojník a 1 roj p.) na Mlázovice—Choteč—Hřídolec—N. Paku—Nedaříz — (hlásiti z N. Paky do Radkyně).

Doplnění průzkumu četou OA. podle ústních rozkazů.

3. Přední stráže obsadí do příchodu pěchoty zbytek eskadrony a cyklistická rota podle rozkazu daného na místě.

V. Osa spojení: N. Bydžov—Smidary—Chomutice—Ostroměř—Šárovcova Lhota—Lázně Bělohrad.

SV. na této ose.

VI. Trény zůstanou zatím na místě a jedou s trény předvoje jdoucího touže cestou jako SPO.

Velitel SPO₁

Dostanou: velitel SPO,
velitel eskadrony,
velitel cyklistické roty,
velitel čety OA.,
velitel divise na vědomí.

Oprava. V 10. čísle Cvič. listů tohoto ročníku čti na náčrtu 2 — průsvítka A místo (přilož na náčrt 1) **správně:** (přilož na spec. mapu 1:75.000 „Benešov“).

Myšlenky o vojenství a válce.

Ve válce má skutečnost vrch nad myšlenkou, čin nad slovem, provedení nad teorií.

I bylo by lichým takové vojenské vyučování, které by se zastavovalo u myšlenky, u slova, u teorie; které by nedospívalo k aplikaci zásad.

Správné vyučování směřuje dál než jen k věděni, směřuje k umění; jde dál za znalost zásad: provádí ustavičně jejich aplikaci, která jediné je s to rozvinouti úsudek a charakter; rozvinouti schopnost jednati účelně a tedy účinně.

*

Abychom mohli vykonati určitou věc, musíme míti potřebné vědomosti — toť nesporné, neboť i tak od věděni k umění je daleko; avšak tuto dálku překleneme nikoli tím, že vyjdeme z nevědomosti, nýbrž naopak z vědomostí.

Věděni nám dává přesvědčení, důvěru a schopnost osvíceného rozhodování; vytváří schopnost k činům, vytváří muže činu: v tom právě záleží vývoj charakteru.

Vojenské umění není uměním pro rozptýlení. Válka není diletantismem ani sportem. Válka se nevede bez důvodu ani bez účelu, jako je možno pěstovati hudbu, malířství, honbu nebo tennis, aniž by bylo zvláštní nevýhodou toto cvičení zastaviti nebo v něm pokračovati, prováděti je skrovně nebo hojně.

Ve válce vše spolu navzájem souvisí, proniká se navzájem, určuje jedno druhé; neděláme tu jen, co chceme. Každá operace má svoje odůvodnění, t. j. svůj účel. Jakmile je tento účel stanoven, určuje hodnotu i povahu prostředků, které je třeba uvéstí v činnost, i užití sil, které jsou k dispozici.

*

Ani válka, tak jako každá jiná činnost lidská, neuniká zákonu vývoje.

Popírati změny, které nastaly ve válčení, znamená popírati francouzskou revoluci, která se stala nejen filosofickou, sociální a politickou, nýbrž také vojenskou, neboť se odvážíla vypověděti válku králům a tyranům a postaviti vítězně proti puntičkářsky a stroze vycvičeným armádám staré Evropy nezkušené davy, vyšlé z hromadných odvodů, ale zato oživované prudkým citěním.

*

Válka se rodí a přijímá svůj tvar z myšlenek, citů a vztahů, které existují ve chvíli, kdy vypuká.

*

Vězte, proč a s čím jednáte a budete věděti, jak máte jednati.

Maršál Foch.